

УДК 336.711

Огородник В. В.

Інститут банківських технологій та бізнесу  
ДВНЗ «Університет банківської справи»ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ  
В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ УЧАСТІ В КАПІТАЛІ

Проаналізовано процес трансформації банківської системи України з 1987 по 2017 р. Виокремлено основні характерні риси кожного з її етапів та визначено притаманні банкам на цих етапах стратегії. Представлено узагальнену схему становлення вітчизняної банківської системи, яка відображає участь держави в капіталі банків.

**Ключові слова:** банк, державна участь у капіталі банків, державний банк, стратегії банків, банківська система.

**Постановка проблеми.** Банківська система України, у складі якої впродовж усіх років незалежності здійснюють свою діяльність банки з державною участю, пройшла складний шлях становлення. Специфіка функціонування вітчизняної банківської системи, пов'язана, зокрема, і зі зміною частки держави в капіталі банків, що потребує детального дослідження, зважаючи на роль банків у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** У вітчизняній науковій літературі існує велика кількість напрацювань вчених стосовно дослідження становлення і розвитку банківської системи України. Трансформаційні процеси, що відбувалися у банківській системі України досліджували такі провідні вчені та економісти, як: Н. Гребеник [1], О. Дзюблук [2], І. Д'яконова [3; 4], Г. Карчева [5], І. Лютий [6], Г. Миськів [7], М. Олещук [8], Н. Пантелєєва [9], В. Стельмах [10] та ін.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Незважаючи на значну кількість публікацій, серед учених немає єдності у поглядах щодо визначення кількості етапів розвитку банківської системи України, їх тривалості, що й зумовлює необхідність подальших досліджень за даною тематикою.

**Мета статті** полягає в обґрунтуванні періодизації розвитку банківської системи, акцентуючи увагу на ролі банків із державною участю у соціально-економічному розвитку країни.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Банківська система є невід'ємним складником економіки, а її ефективне функціонування сприятиме поліпшенню соціально-економічного розвитку держави. У науковій літературі значна увага приділена саме періодизації розвитку української банківської системи (табл. 1).

Таблиця 1  
Аналіз періодизації розвитку банківської системи України

№	Автор періодизації	Кількість етапів	Початок періодизації	Завершення періодизації
1.	О. Дзюблук [2]	чотири	1987 р.	2000 р.
2.	І. Лютий [6]	чотири	1991 р.	1998 р.
3.	Н. Гребеник [1]	три	1991 р.	2006 р.
4.	І. Д'яконова [3; 4]	шість	1988 р.	2011 р.
5.	В. Стельмах [10]	три	1992 р.	2008 р.
6.	Г. Карчева [5]	п'ять	1991 р.	2005 р.
7.	М. Олещук [8]	шість	1988 р.	2011 р.
8.	Н. Пантелєєва [9]	п'ять	1991 р.	2015 р.
9.	Г. Миськів [7]	сім	1991 р.	2015 р.

Джерело: складено автором на основі [2; 6; 1; 3; 4; 10; 5; 8; 9; 7]

Проведений аналіз наукових праць (табл. 1) стосовно становлення і розвитку банківської системи України, дав змогу виокремити декілька основних спірних моментів, які потребують окремого дослідження. По-перше, серед учених немає єдності у визначенні дати, з якої починається сучасна історія вітчизняної банківської системи. Так, у науковій праці Г. Миськів зазначається, що «датою народження банківської системи України вважають 24 січня 1989 р., коли в Києві було засновано перший комерційний банк – «Український інноваційний банк»» [7]. Інші ж вчені, зокрема Н. Пантелєєва [9], Г. Карчева [5], І. Лютий [6], Н. Гребеник [1], починають періодизацію розвитку вітчизняної банківської системи саме з 1991 р. На нашу думку, даний підхід є більш прийнятним, оскільки саме Декларація про державний суверенітет та Закон «Про економічну самостійність Української РСР» стали основою власної незалежної банківської системи, створення нових комерційних банків.

По-друге, у різних періодизаціях значно різниться тривалість основних етапів розвитку сучасної української банківської системи. Так, О. Дзюблук [2], І. Лютий [6], І. Д'яконова [3; 4] виділяють в окремі етапи розвитку часові проміжки тривалістю один-два роки. Інші ж вчені [5; 1; 7; 9], навпаки, в один етап виділяють часовий проміжок у п'ять-шість років. На нашу думку, під час визначення тривалості етапу розвитку банківської системи необхідно дотримуватися принципу єдності та спорідненості подій та характерних рис, що притаманні тому чи іншому періоду.

По-третє, проаналізовані періодизації становлення і розвитку банківської системи здебільшого обмежуються у часовому вимірі чи то 2000, чи 2006 рр., а періодизації Н. Пантелєєвої, Г. Миськів – 2015 р. Таким чином, не можна вважати процес становлення та розвитку вітчизняної банківської системи завершеним, а отже, виникає потреба подальшого дослідження трансформаційних процесів у банківській системі України, зокрема в контексті участі держави в капіталі банків.

По-четверте, окремі вчені пов'язують розвиток вітчизняної банківської системи зі становленням грошово-кредитної системи [1; 10], інші – з позиції розвитку вітчизняного кредитного ринку [7], чи розвитку фінансових інновацій [9]. Кожен із цих підходів заслуговує на увагу та допомагає краще зрозуміти специфіку становлення сучасної банківської системи. На нашу ж думку, беззаперечним є взаємозв'язок розвитку банківської системи, частки державної власності в капіталі банків та стратегій розвитку банків.

Саме завдяки вибору банком оптимальної стратегії розвитку, що розроблена з урахуванням численних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, банківська установа може ефективно функціонувати, мати можливості до зростання.

Таким чином, проаналізувавши погляди провідних вітчизняних учених, вважаємо за доцільне доповнити їх напрацювання дослідженнями сучасного стану розвитку банківської системи та виділити вісім взаємопов'язаних етапів з чітко визначеними часовими межами (табл. 2).

З предствленої періодизації видно, що до неї не увійшов період закладання інституційних засад майбутньої незалежної банківської системи України, що відбувався з 1987 по 1990 р. Тоді ще не існувало самостійної держави з її фінансово-кредитною системою, але основи її майбутнього функціонування вже було закладено, відбулася поява перших комерційних банків, а банківська система була приведена до дворівневої моделі.

Так, у листопаді 1988 р. у Феодосії створено перший кооперативний банк «Таврія», а в січні 1989 р. у Києві – перший комерційний банк – Український інноваційний банк [4].

Таким чином, передумови існування сучасної банківської системи незалежної України були закладені саме в 1987–1990 рр., але, на нашу думку, цей етап не варто включати до періодизації, а розглядати його саме як період закладання інституційних засад для незалежної фінансово-кредитної системи України.

Розглянемо детальніше визначені етапи розвитку вітчизняної банківської системи з позиції

участі держави в капіталі банків та притаманних банкам стратегій.

**Перший етап (1991–1995 рр.)** – створення дворівневої банківської системи, перетворення державних банків на комерційні.

На цьому етапі банки здебільшого не зосереджували свою увагу на формуванні та реалізації певної стратегії. Однак кількість комерційних банків невпинно зростала, що відбувалося шляхом перетворення державних банків на комерційні чи кооперативні, а також завдяки створенню абсолютно нових банківських установ.

Почали функціонувати такі банки, як «Аваль», «Інко», «Відродження», «Трансбанк», «Правекс банк», «Діамант банк». Водночас існувала значна кількість банків, які мали мінімальний статутний капітал («кишенькові банки»). Ці банки здебільшого отримували прибутки, заробляючи на інфляційних процесах. У 1994–1995 рр., не врахувавши зниження темпів інфляції в країні, збанкрутувало 33 банки («Інко», «Відродження», «Лісбанк» тощо).

На кінець 1995 р. в Україні було зареєстровано 230 банків, з них два – державні («Ощадний» та «Укресімбанк»), 169 акціонерних товариств (119 відкритих та 50 закритих) і 59 товариств з обмеженою відповідальністю [5].

Можемо виділити чинники, що впливали на функціонування банківських установ та банківської системи України загалом у 1991–1995 рр. [7; 1; 12]:

- асиметричність розвитку банківської системи і суб'єктів економіки, яких обслуговує банківська система;

Таблиця 2

Етапи розвитку банківської системи України за 1991–2017 рр.

№	Етап розвитку	Характерні риси	Стратегії банків
1.	I етап (1991–1995 рр.)	– створення дворівневої банківської системи; – перетворення державних банків на комерційні; – значне збільшення кількості дрібних банків	– немає чітких стратегій
2.	II етап (1996–1998 рр. (до фінансової кризи))	– проведення грошової реформи; – посилення нормативно-правового регулювання банків; – реєстрація представництв іноземних банків та банків із державною участю	– зосередження на обслуговуванні потреб засновників
3.	III етап (1998 р. – 01.01. 2000 р.)	– зменшення кількості банків; – слабка капіталізація банків та низька концентрація банківського капіталу	– підтримка фінансової стійкості банку; – забезпечення ліквідності
4.	IV етап (2000–2006 рр.)	– збільшення активів банків; – управлінські, технічні та кадрові інновації в банках; – зростання частки іноземного капіталу	– нарощення загальних активів; – підвищення обсягів депозитно-аккумуляційної діяльності; – розширення філіальної мережі; – інтеграційна стратегія; – протистояння ризикам
5.	V етап (2006–2008 рр.)	– концентрація капіталу; – активний розвиток усіх видів кредитування; – закріплення провідної ролі великих комерційних банків	– нарощення обсягів кредитних операцій
6.	VI етап (2008–2010 рр.)	– світова фінансова нестабільність; – зниження ліквідності та численні банкрутства банків; – дефіцит кредитно-інвестиційного потенціалу банків; – заборона кредитування в іноземній валюті; – збільшення частки держави в капіталі банків	– мінімізація впливу світової фінансової нестабільності; – підвищення рівня капіталізації та ліквідності; – відновлення кредитно-інвестиційної та депозитно-аккумуляційної діяльності; – відсотково-цінова стратегія; – стратегія управління ризиками
7.	VII етап (2011–2013 р.)	– вплив іноземного капіталу; – посилення ролі банків із державною участю; – відновлення кредитування та довіри до банків	– оптимізація витрат на персонал; – реорганізація філіальної мережі; – робота з проблемною заборгованістю; – відновлення кредитування
8.	VIII етап (2014 р. – до сьогодні)	– значне зменшення кількості банків; – збільшення частки держави в капіталі банків; – зниження та нестача кредитно-інвестиційного потенціалу; – зростання проблемної заборгованості; – докапіталізація банків	– мінімізація впливу погіршення якості кредитного портфеля; – протистояння зростаючим валютним ризикам; – відновлення довіри клієнтів; – підвищення капіталізації

Джерело: розробка автора

- глибока економічна криза, що супроводжувалася гіперінфляцією, зниженням національного доходу, значним рівнем безробіття;
- відсутність чітко визначених цілей діяльності, порушення системи управління виробництвом та інвестиційною сферою;
- відсутність повноцінної національної валюти, залежність від валюти іноземної держави – рубля;
- відсутність розвитку виробництва, послаблення контролю над діяльністю підприємств державного сектора економіки, а також низька частка приватної власності;
- відсутність чіткого розподілу повноважень та регулятивних функцій у державі, недосконалість законодавчої бази;
- мінімальний статутний капітал банків, що обмежував їх ліквідність.

**Другий етап (1996–1998 рр. (до фінансової кризи))** – невиконання банками в повному обсязі функції фінансового посередника (не мали значного впливу на розвиток економіки).

Упродовж цього етапу діяло 227–229 банків. У 1997 р. за участю іноземного капіталу функціонувало 22 банківські установи, серед яких – шість банків зі 100% -м іноземним банківським капіталом [13]. Водночас частка державного капіталу в банківській системі України залишалася незмінною: функціонувало два державних банки, а збанкрутувало за цей період аж 37 банків.

Незважаючи на численні позитивні зміни, що відбулися у банківській системі України, зокрема посилення ліцензійних вимог до капіталу, впровадження системи регулювання діяльності банків, контроль над ризиками на підставі дотримання обов'язкових нормативів, банківська система мала низький рівень капіталізації, а стратегії більшості банків були зосереджені на обслуговуванні потреб його засновників.

Чинники впливу на банки та банківську систему, що є характерними для другого етапу [5; 1]:

- подолання гіперінфляції;
- зміцнення курсу національної грошової одиниці – гривні;
- уповільнення темпів зниження промислового виробництва та обсягів ВВП;
- підвищення доходів та заощаджень населення;
- підвищення капіталізації банків;
- значна частка проблемних банків;
- низький рівень фінансування банками реального сектору економіки;
- поліпшення результатів зовнішньоекономічної діяльності.

**Третій етап (1998 р. (після фінансової кризи) – 01.01.2000)** – розбудова банківської системи в умовах подолання наслідків фінансової кризи.

Щодо стратегії банків у цей період, то основним напрямом їх діяльності стало підтримання фінансової стійкості, забезпечення ліквідності, а не розширення обсягів діяльності, збільшення капіталізації та підвищення якості активів [14].

Спостерігалася неоднозначна ситуація, з одного боку, відбувається закриття банківських установ у зв'язку з недостатністю ресурсів для їх функціонування, а з іншого – збільшується на 91,23% частка залучених коштів на рахунках фізичних та юридичних осіб та обсягу наданих кредитів – на 61,57% [4]. Упродовж 1998–1999 рр. було ліквідовано 26 банків [15], що стало свідченням низької фінансової стійкості банківської системи.

Для третього етапу характерними є такі чинники впливу [7; 1; 12]:

- спад реального ВВП та зростання безробіття;
- девальвація національної валюти та зростання індексу інфляції;
- дефіцит державного бюджету;
- криза ліквідності боргових зобов'язань через здійснення позичкових операцій із використанням облігацій внутрішньої державної позики;
- зниження довіри населення до банків;
- скорочення валютних резервів;
- призупинення кредитування в іноземній валюті;
- підвищення норми обов'язкового резервування для банків;
- запровадження обмеження на продаж іноземної валюти фізичним особам;
- перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

**Четвертий етап (2000–2006 рр.)** – підвищення стабільності та прибутковості банків, різке зростання частки іноземного капіталу.

Так, на даному етапі для банківської системи України були характерні управлінські, технічні та кадрові інновації; посилення контролю над діяльністю банків (відповідно до вимог Базельського комітету); активізація кредитування банками суб'єктів господарювання (нарощування кредитної експансії) та збільшення кількості банків з іноземним капіталом. Активно реалізовувалися банками стратегії кредитно-інвестиційної та депозитно-аккумуляційної діяльності, стратегія управління ризиками та розширення філіальної мережі.

За період із 2000 по 2005 р. із державного реєстру було виключено 32 банки, створено – 24. За цей період кількість активних операцій банків збільшилася у 5,2 рази, капіталу – у 4,1 рази, вкладів населення – у п'ять разів [3].

Четвертий етап характеризується такими чинниками впливу на банки та вітчизняну банківську систему [5; 1; 7]:

- відновленням економічного зростання в країні;
- підвищенням цінової стабільності та зниженням рівня інфляції;
- збільшенням обсягів валютних резервів;
- удосконаленням банківського законодавства;
- запровадженням системи гарантування вкладів фізичних осіб;
- вдосконаленням грошово-кредитної політики;
- підвищенням ефективності банківського нагляду;
- підвищенням доступності кредитних ресурсів;
- активізацією іноземного капіталу в банківській системі;
- підвищенням рівня довіри до банківської системи.

**П'ятий етап (2006–2008 рр.)** – активізація усіх видів кредитування («кредитний бум»).

Основна стратегія банків – це нарощення кредитно-інвестиційної діяльності та максимізація прибутків. Реалізація цієї стратегії сприяла підвищенню довіри населення до банківської системи та підвищенню гарантованої суми виплати Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Для даного етапу характерним є виділення великих приватних системоутворюючих банків, нарощення ними капіталу (I та II групи банків) та посилення їх значення у банківській системі. Водночас зростання кредитних і валютних ризиків, нерациональна структура ресурсної бази, відсутність належного рівня менеджменту та стратегій управління ризиками призвели до загрозливого стану справ у банківській системі [13].



Для даного етапу розвитку банківської системи були характерні такі чинники впливу [4; 16; 7]:

- стабільне зростання економіки держави;
- зростання добробуту населення та дохідності суб'єктів господарювання;
- неконтрольована доларизація економіки;
- звикання населення до «життя в борг»;
- випереджаюче зростання кредитування фізичних осіб, аніж реального сектору економіки;
- інтенсивне зростання міжбанківського ринку;
- розвиток механізмів залучення іноземних кредитів;
- значне розширення асортименту банківських послуг.

**Шостий етап (2008–2010 рр.)** – світова фінансова нестабільність та подолання її наслідків.

Для даного етапу можемо виділити такі чинники впливу [7; 16]:

- світова фінансова криза;
- скорочення обсягів промислового виробництва та експорту;
- спекуляції на валютному ринку та зростання темпів інфляції;
- відтік коштів із банків;
- відсутність довіри до банків як у населення, так і у підприємств;
- заборона здійснення кредитування в іноземній валюті;
- відсутність моніторингу кризових явищ із боку регулюючих органів та оперативного реагування на них;
- згорання кредитних ліній іноземних банків українським.

Під впливом зазначених чинників банки зазнали значного падіння ліквідності, скоротилися банківські резерви, відбулося різке підвищення кредитних ставок, було скорочено обсяги депозитів тощо.

Таким чином, стратегії банків на цьому етапі були спрямовані на протистояння зростаючому впливу фінансової нестабільності.

**Сьомий етап (2011–2013 рр.)** – відновлення кредитування та робота з проблемною заборгованістю.

Чинники, що здійснювали вплив на банки та банківську систему на цьому етапі [7; 14; 16]:

- девальвація національної грошової одиниці та впровадження системи гнучкого обмінного курсу;
- ліквідація значної кількості банків;
- продовження погіршення якості кредитних портфелів банків;
- посилення впливу небанківських фінансово-кредитних установ;
- скорочення фінансування дочірніх структур іноземних банків.

Здебільшого банки акцентували свої стратегії на реорганізації філіальної мережі, оптимізації витрат на персонал, відновленні кредитування та продовження роботи з проблемною заборгованістю.

**Восьмий етап (2014 р. – до сьогодні)** – домінуюча роль банків із державною участю.

На підставі аналізу статистичних даних та напрацювань учених можемо виділити такі чинники впливу [7; 9; 16]:

- нестабільний стан національної економіки;
- збільшення зовнішньої заборгованості держави та дефіциту державного бюджету України;
- залежність вітчизняної економіки від кредитів МВФ;
- продовження девальвації гривні (2014 р.);
- підвищення облікової ставки;
- нестабільна військово-політична ситуація в державі;
- слабка довіра до банківської системи;
- підвищення вимог до капіталізації банків, що призвело до ліквідації значної кількості банків;
- значне збільшення частки держави в капіталі банків.

Для банків на даному етапі актуальними є стратегії, спрямовані на роботу з проблемною заборгованістю та недопущення її в майбутньому, підвищення довіри до банків тощо.

Обґрунтована в роботі періодизація дає можливість представити еволюцію становлення та розвитку вітчизняної банківської системи у вигляді узагальнованої схеми, що відображає, як змінюється частка держави в капіталі банків залежно від етапу розвитку (рис. 1).

Залежно від зміни частки державної власності в капіталі банків в еволюційному розвитку банківської системи виділили чотири стадії (закладання інституційних засад, становлення, розвиток та нестабільність), кожна з яких включає в себе два-три взаємопов'язані етапи розвитку банківської системи. Особливої уваги заслуговує виокремлений підготовчий етап (що не увійшов до періодизації) – закладання інституційних засад функціонування сучасної банківської системи України.

З представленої узагальнованої схеми становлення і розвитку банківської системи України видно, що частка державної власності змінюється з розвитком банківської системи – від 100% державних банків під час закладання інституційних засад сучасної банківської системи до стрімко зростаючої частки державної участі на стадії нестабільності.

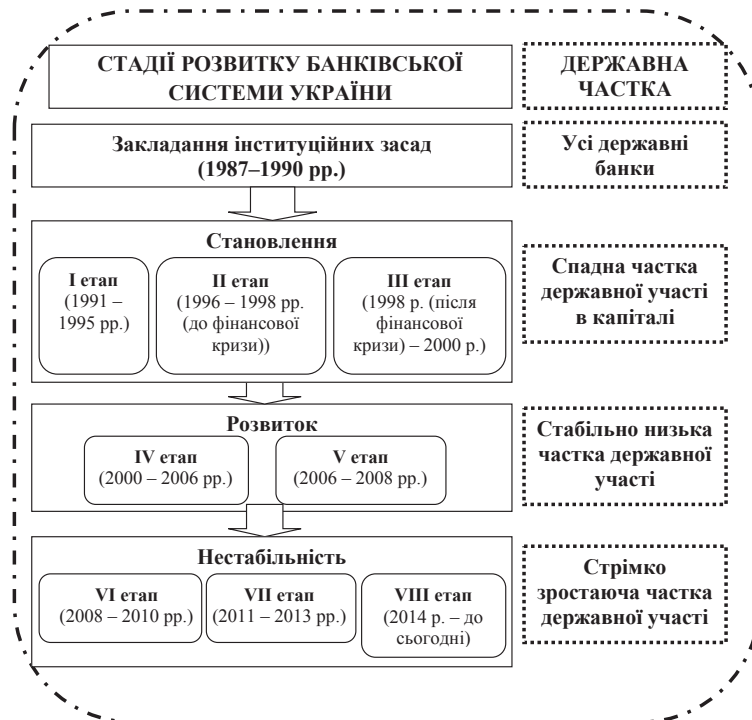


Рис. 1. Узагальнений вигляд становлення та розвитку банківської системи України в контексті державної участі

Джерело: власна розробка автора

Так, наприклад, державна частка в капіталі банків по відношенню до загального капіталу банківської системи в 2005 р. становила 8,9%, у 2010 р. – 20,05%, у 2015 р. – 32,5%, у 2016 р. – 33,5%, а в 2017 р. – 44,2% [15].

Така ситуація зумовлена як із заснуванням нових банків із державною часткою (Державний земельний банк, Український банк реконструкції та розвитку, ПАТ «Розрахунковий Центр»), так і з переходом під державний контроль комерційних банків (АБ «Укргазбанк», ПАТ «Родовід банк», ПАТ «КБ «Київ»). А в грудні 2016 р. держава проводить націоналізацію системного банку

«КБ «ПриватБанк», що також значно збільшило частку держави в банківській системі України (так, станом на 01 листопада 2017 р. частка державних банків у сукупних активах банківської системи становила 56% [15]).

**Висновки.** Таким чином, становлення і розвиток банківської системи України відбувається під впливом численних чинників та у взаємозв'язку із часткою держави в капіталі банків, що відображено в розробленій автором періодизації та узагальненій схемі. Однак на сучасному етапі розвитку банківської системи України зазнає значних структурних змін, що потребує окремого подальшого дослідження.

#### Список використаних джерел:

1. Гребеник Н.І. Основні віхи у формуванні та проведенні грошово-кредитної (монетарної) політики. Стаття перша. Становлення монетарної політики в незалежній Україні / Н.І. Гребеник // Вісник НБУ. – 2007. – № 5. – С. 12–22.
2. Дзюблук О.В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки / О.В. Дзюблук. – К. : Поліграф-книга, 2000. – 512 с.
3. Д'яконова І.І. Історичні аспекти розвитку банківської системи України / І.І. Д'яконова // Економіка промисловості. – 2008. – № 2. – С. 10–18.
4. Д'яконова І.І. Адаптивність банківської системи та її прояв у динаміці економічного розвитку України / І.І. Д'яконова, Є.Ю. Мордань // Вісник Сумського державного університету. Економіка. – 2011. – № 4. – С. 118–126 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU\\_ekon\\_2011\\_4\\_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2011_4_18).
5. Карчева Г.Т. Особливості становлення та розвитку банківської системи України / Г.Т. Карчева // Економіка і прогнозування. – 2005. – № 2. – С. 93–102.
6. Лютий І.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки / І.О. Лютий. – К. : Атака, 2000. – 240 с.
7. Миськів Г.В. Функціонування та розвиток кредитного ринку України : дис. ... доктора економічних наук : спец. 08.00.08 / Г.В. Миськів. – К., 2016. – 442 с.
8. Олещук М. Еволюція становлення та прогноз розвитку ринку банківських послуг України / М. Олещук // Демократичне врядування. – 2011. – Вип. 7.
9. Пантелеева Н.М. Фінансові інновації в банківській системі України : дис. ... доктора економічних наук : спец. 08.00.08 / Н.М. Пантелеева. – К., 2016. – 425 с.
10. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / За ред. В.С. Стельмаха. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України, УВС НБУ, 2009. – 404 с.
11. Онищенко Ю.І. Етапи трансформації банківської системи України / Ю.І. Онищенко, В.С. Борисевич // Мукачевський державний університет. – 2016. – № 7. – С. 805–812.
12. Римар М.В. Банківська система України: процес становлення і проблеми розвитку / М.В. Римар, А.Р. Тушницький // Проблеми економіки та управління : зб. наук. пр. – Львів, 2010. – С. 47–51.
13. Лобозинська С. Економічний аналіз розвитку банківської системи України в роки незалежності / С. Лобозинська // Світ фінансів. – 2013. – № 1. – С. 38–45.
14. Огородник В.В. Формування стратегії банків в залежності від етапу розвитку банківської системи України / В.В. Огородник // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 1. – С. 140–145.
15. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/>.
16. Абоці О.В. Аналіз еволюції та сучасного стану банківської системи України / О.В. Абоці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE\\_FILE\\_DOWNLOAD=1&Image\\_file](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file).

#### Огородник В. В.

Институт банковских технологий и бизнеса  
ГВУЗ «Университет банковского дела»

#### ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТТЯ БАНКОВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УЧАСТІЯ В КАПІТАЛІ

##### Резюме

Проаналізовано процес трансформації банківської системи України з 1987 по 2017 г. Виділено основні характерні риси кожного з її етапів і визначено притаманні банкам на цих етапах стратегії. Представлено узагальнену схему становлення національної банківської системи, що відображає участь держави в капіталі банків.

**Ключові слова:** банк, державне участь в капіталі банків, державний банк, стратегії банків, банківська система.

#### Ogorodnyk V. V.

Institute of Banking Technologies and Business Banking University

#### STAGES OF THE UKRAINIAN BANKING SYSTEM DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF THE STATE SHARE IN THE BANKS' CAPITAL

##### Summary

The article offers the analysis of the Ukrainian banking system transformation process (1987–2017). The specific features typical of each stage and corresponding banking strategies are singled out. The generalized scheme which illustrates the dynamics of the state participation in the Ukrainian banks' capital is presented.

**Key words:** bank, state share in the bank's capital, state bank, bank strategies, banking system.